

MANNEN VAN BETEEKENIS UIT DEN WERELDOORLOG.

KONING NIKITA VAN MONTENEGRO.

Is een eigenaardige sage, waarmee de bewoners van het „land der Zwarte Bergen" de gesteldheid van hun bodem zeer juist teekenen.

Toen de Almachtige, zoo heet het, de bergen plantte op het vlakke der aarde en een sterken engel uitzond, om ze te verdeelen hier en ginds, had hij in 't eind óns kleine land vergeten. Daarop opmerkzaam gemaakt, keerde hij den grooten zak, waarin hij de bergen meedroeg, óm en schudde al wat er nog aan bergresten in overgebleven was, zonder orde of regelmaat uit op de aarde.... en zóó is dan Montenegro ontstaan.

Wie die sage 't eerst vond, heeft een goeden kijk gehad op dat land.

Ook Frankrijk heeft in 't Zuid-Oosten zulk een landstreek, die de Franschen met een eigenaardigen naam „Devoluy" noemen, overhoopgevolgen. Inderdaad, een woest bruiende zee van rotsen, in één oogenblik gesteld, dat is Montenegro. En wat er dan op en tusschen die rotsen nog groeien wil, is nauwelijks in staat om de paar honderd duizend inwoners te voeden, is allerminst toereikend, om het land tot welvaren te brengen!

Landbouw, veeteelt, nijverheid, handel en scheepvaart.... alle te zamen beteekenen ze nóg bitter weinig, en 't is in zekeren zin den Montenegrijn niet kwalijk te nemen, dat hij gedurig weer over zijn landgrenzen heenzermt en daar niet ál te vast staat in de leer van 't mijn-en-dijn.

De nood is hem vaak opgelegd!

Al mag natuurlijk in 't eind ook de nood niet beslissen over 't al of niet doen van ongerechte daden.

De Montenegrijn is geboren soldaat. Zooals aan de oevers der Friesche meren een jongen al met de roei- en stuurspaan leert omgaan, eer hij naar school komt, zoo leert de jonge Montenegrijn al spelend de behandeling van het geweer.

Geslachten, éeuwen lang is oorlog-voeren zijn handwerk geweest.

Vijf eeuwen lang heeft hij den gevreesden Turk tot buurman gehad en heeft hij met hem geworsteld om zijn vrijheid en zijn leven: vijf eeuwen lang heeft hij in zijn schier ontoegankelijk bergland de Turksche macht, zelfs toen Weenen sidderde voor de Halve Maan, wederstaan.

Is 't wonder, dat dit volk zich vóelt?

Dat het met zekere geringschatting nederziet op andere Balkan-stammen, die gedurende eeuwen onder den krommen Turkschen sabel het hoofd gebogen hebben? Dat het trotsch is en ongezeglijk, waanwijs soms en stug?

Vijf eeuwen oorlog-voeren heeft dit volk kantig gemaakt en ruw!

Over dát volk heerscht Koning *Nikita*.

En dat hij het nu al vijf-en-twintig jaar met hen klaarspeelt, niettegenstaande zijn voorganger en neef door een wraakzuchtig onderdaan met een pistoolschot werd gedood, bewijst wel, dat hij zijn volkje kent, en weet hoe hij met hen omgaan moet.

Hij is alles op zijn tijd: koning en makker.

Als 't móét, weet hij ondanks zijn armoede — want wat zou er zonder de subsidiën uit Rusland van hem geworden zijn! — zijn koninklijke waardigheid op te houden.

Reeds zijn forsche gestalte maakt indruk.

Zijn houding, zijn gebaar, zijn woord kan waardig en vorstelijk zijn.

En de Montenegrijn, hoezeer ook afkeerig van alle hoofsche vormen, voelt zich er tóch door gestreeld, dat zijn vorst en zijn koninklijk huis, als 't moet, kan meedoen en geen kwaad figuur maakt onder de vorstelijke personen in Europa, waaronder er óók wel schuil gaan, die niéts vorstelijks over zich hebben, dan alleen hun naam en hun ambt.

Maar bij zijn vorstelijke waardigheid voegt zich Oostersche vriendelijkheid.

Geen pijnlijke hof-etiquette, geen drom van hovelingen, scheidt hem van zijn volk: gelijk een David, die óók koning wist te zijn als 't pas gaf, beweegt hij zich vrij tusschen zijn volk, als hunner één.

Dan is hij de makker, de vader en vriend.

Dan lijkt hij op Paul Kruger, die óók wist wat hij wilde, maar die te midden zijner boeren aartsvaderlijk nederzat, en zich niet te goed of te groot achtte om de dingen uit het staatkundig leven met hen te bespreken en hen uit te leggen, waarom het zóó goed was, en dus niet mocht.

Lief en leed deelt hij met zijn volk.

Nog maar een paar jaren was hij aan de regeering, toen hem de bitterste beker zijns levens ingeschonken werd: de Turken veroverden Cettinje en schreven hem den vrede voor.

Sinds dien is zijn leven een aangeschakelde reeks van vijandelijkheden geweest tegen het Turksch bewind in Europa. Ook al was hij tijdelijk met den Sultan bevriend, zooals in 1900, toen hij hem zelfs in zijn hoofdstad bezocht, dan had hij tóch heimelijk de hand in al wat er, ver op den Balkan, tegen de Turksche heerschappij in wreef.

En toen, enkele jaren geleden, de Balkan-bond gesloten werd, de Halve Maan ten ondergang neigde in Europa, — toen was 't alweer koning Nikita, die het sein gaf, en die 't eerst zijn troepen over de

Turksche grenzen wierp.

Sinds kwam zijn rijk niet tot rust.

Skoetari won het.... en moest het weer afstaan.

De Albaneesche heksenketel schuimt en kookt nog steeds vlak naast zijn deur.

Met Servië heeft vorst Nikita, die door banden des bloeds, door taal en zeden zich nauw aan dat land verbonden gevoelt, den strijd tegen de „centralen" opgevat, als uiterste voorpost van het Russische Rijk, als verst vooruitgeschoven „bruggenhoofd" aan de Adriatische Zee.

Zonder den grooten Russischen broer kan het kleine Montenegro niets, — dáárvan is Nicolaas I, Petrowitsj Njegosj, zooals koning Nikita volledig heet, vast overtuigd, en de vorige tsaar van Rusland heeft niet zonder reden gezegd, dat deze koning-dichter (die o.a. het beroemde drama schreef: „De Czarin van den Balkan,") de eenige vriend was, op wien hij in élke omstandigheid rekenen kon!

Ook tháns weer heeft Nikita zijn lot aan dat van Rusland verbonden.

Wat zal er voor hem 't gevolg van zijn?

P. Br.

